

[Startside](#) > ... > [Anlæggelse Af Retssag](#) > [Mediation](#) > [Mediation I EU-landene](#) > [Poland](#)

Indholdet er leveret af

Polen

Mediation i EU-landene

Polen

I stedet for at gå rettens vej kan tvister ofte løses gennem mediation. Dette er en form for alternativ konfliktløsning, hvor en mediator hjælper parterne med at nå til enighed. Både staten og advokaterne i Polen er bekendt med fordelene ved mediation.

Hvem kontakter man?

I 2010 blev der oprettet et kontor i justitsministeriet, der er ansvarligt for mediation. Det hører i øjeblikket under divisionen for ofre for forbrydelser og fremme af mediation (Wydział ds. Pokrzywdzonych Przystępstwem i ds. Promocji Mediacji) i afdelingen for internationalt samarbejde og menneskerettigheder. Baggrundsoplysninger om mediation finder du på [justitsministeriets hjemmeside \(Ministerstwo Sprawiedliwości\)](#).

I de senere år har justitsministeriet været særligt opmærksomt på spørgsmål i forbindelse med udvikling og udbredelse af mediation og andre former for alternativ bilæggelse af tvister i Polen og gjort retssystemet mere effektivt og tilgængeligt for borgerne.

I 2010 oprettede ministeriet et netværk af mediationskoordinatorer. Der findes nu 120 koordinatorer (dommere, tilsynsværger og mediatorer) ved otte appeldomstole, alle regionale domstole og i seks retskredse.

Justitsministeriet får rådgivning og udtalelser fra det sociale råd om alternativ tvist- og konfliktbilæggelse (Sportelen Rada ds. Alternatywnych Metod Rozwiązywania Konfliktów i Sporów) ("ATB-rådet" - e-mail: adr_rada@ms.gov.pl), som spiller en vigtig rolle i udbredelsen af idéen om mediation og kommunikation mellem centralregeringen, retssystemet og miljømediatorerne.

Det blev første gang udpeget ved ministerens bekendtgørelse af 1. august 2005 som et organ, der skulle rådgive ministeren om alternativ tvist- og konfliktbilæggelse i bred betydning. Blandt rådets resultater i første embedsperiode er følgende dokumenter:

- [Adfærdskodeks for polske mediatorer \(Kodeks Etyczny Mediatorów Polskich\)](#) (maj 2008).
- [Normer for uddannelse af mediatorer \(Standardy Szkolenia Mediatorów\)](#) (oktober 2007).
- [Normer for mediation og mediationsprocedurer \(Standardy Prowadzenia Mediacji i Postępowania Mediacyjnego\)](#) (juni 2006).

ATB-rådet blev udpeget til sin anden embedsperiode ved ministerens bekendtgørelse af 3. april 2009 (ændret ved ministerens bekendtgørelse af 1. juli 2011). Det vigtigste dokument udarbejdet af rådet i denne embedsperiode er [Gennemførelse af systemændringer \(Założenia do zmian systemowych\)](#) (marts 2012).

Rådet består i øjeblikket af 23 repræsentanter for videnskab og erfarne mediatorer samt repræsentanter for en række ngo'er, akademiske institutioner og myndigheder.

Rådets beføjelser består først og fremmest i at udarbejde udkast til henstillinger om regler for det nationale system til alternativ tvistbilæggelse og at:

- afpasse ATB-rådets system efter EU-lovgivningens krav
- udvikle en ensartet model for mediation i det polske retssystem
- fremme standarder for mediationsprocedurer
- styrke alternativ tvistbilæggelse som konfliktløsningsmetode blandt aktører og ansatte i retsvæsenet, ordensmyndighederne og offentligheden
- skabe et institutionelt miljø, hvor særlige former for ATB kan udvikles
- påtage sig andre ad hoc-projekter for at udvikle mediation i Polen.

Der findes desuden en lang række ikke-statslige organisationer og virksomheder, der spiller en vigtig rolle for fremme af mediation og principperne bag. Disse organisationer fastlægger deres egne normer for uddannelse, krav til personer, der vil være mediatorer, mediationsmetoder, etiske normer og god praksis. Reglerne er af natur interne og gælder kun mediatorer, der tilhører organisationerne.

De største organisationer er:

- [Det polske center for mediation \(Polskie Centrum Mediacji\)](#),
- [Sammenslutningen af familiemediatorer \(Stowarzyszenie Mediatorów Rodzinnych\)](#),
- [Sammenslutningen af polske mediatorer \(Krajowe Stowarzyszenie Mediatorów\)](#),
- [Center for partnermediation i Polen \(Centrum Mediacji Partners Polska\)](#),
- [den polske forening for erhvervsmediation \(Polskie Stowarzyszenie Sądownictwa Polubownego\)](#),
- [Det nederschlesiske mediationscenter \(Dolnośląski Ośrodek Mediacji\)](#).

Desuden udfører professionelle organer institutionaliserede aktiviteter for at fremme mediation. De drejer sig bl.a. om:

- [Det øverste advokatråds mediationscenter \(Centrum Mediacyjne przy Naczelnej Radzie Adwokackiej\)](#).
- [Den nationale advokatforenings kommercielle mediationscenter \(Centrum Mediacji Gospodarczej przy Krajowej Izbie Radców Prawnych\)](#).
- Visse regionale advokatforeningers mediationscentre (Okręgowa Izba Radców Prawnych)
- Visse regionale notarforeningers mediationscentre (Okręgowa Rada Notarialna)

Ngo'er kan inden for rammerne af deres lovfæstede forpligtelser ligesom universiteter have lister over permanente mediatorer (*stały mediator*). Oplysninger om lister og centre få hos præsidenterne for distriktsdomstolene. Lister over mediatorer i straffesager og sager, der omfatter mindreårige, fås hos præsidenterne for distriktsdomstolene.

På hvilke områder er mediation mulig og/eller mest brugt?

Tvister kan løses gennem mediation på en række områder. I henhold til polsk lov er mediation mulig i følgende sager:

- civile sager
- handelssager
- arbejdsretlige sager
- familieretlige sager
- sager om mindreårige
- straffesager
- forvaltningssager.

Detaljerede oplysninger om mediation kan du finde i [brochurer og foldere, der udarbejdes og omdeles af justitsministeriet](#).

Mediation bruges i dag især i straffesager og civile sager. I 2011-2012 skete den hurtigste vækst i mediation inden for familieret og handelsret.

Skal der følges særlige regler?

Mediation er en frivillig metode til at løse tvister og konflikter, som sker på grundlag af:

- En mediationsaftale (udenretlig mediation)

- En domstolsafgørelse om at henvise en sag til mediation (mediation efter domstolsafgørelse).

Hvis parterne imidlertid ikke vælger en mediator, er retten berettiget til at udpege en mediator i sagen fra en liste over personer med passende kvalifikationer. I straffesager og sager, der omfatter mindreårige, udpeger domstolen en mediator.

Mediation er blandt andet omfattet af den civile retsplejelov, strafferetsplejeloven, loven om retspleje i sager, der omfatter mindreårige, og loven om omkostninger i civile sager. Der er også indført bestemmelser i den afledte ret om detaljerede mediationsprocedurer i bestemte typer sager.

For mindreårige fastsætter bestemmelserne:

- hvilke betingelser institutioner og personer, der er autoriseret til at foretage mediation, skal opfylde
- registrering af institutioner og personer, der er autoriseret til at foretage mediation
- uddannelse af mediatører
- omfanget af og betingelserne for mediatørers adgang til sagsakter
- formen og omfanget af rapporten om udviklingen i og resultatet af mediationsproceduren.

Bestemmelserne om straffesager fastlægger:

Hvilke betingelser institutioner og personer, der er autoriseret til at foretage mediation, skal opfylde.

- Udpegelse og afskedigelse af institutioner og personer, der er autoriseret til at foretage mediation.
- Omfanget af og betingelserne for adgang til sagsakter for institutioner og personer, der er autoriseret til at foretage mediation.
- Hvilken metode og procedure der skal bruges ved mediationen.

I familiesager er der yderligere krav til mediatørers erfaring og uddannelse (psykologi, pædagogik, sociologi eller jura og praktiske færdigheder i mediation i familiesager).

En gennemførelsesforordning fastsætter, hvor store beløb mediatører kan kræve i vederlag og udgifter i civile sager (se herunder – Hvad koster mediation?)

Information og uddannelse

Basale oplysninger om mediation i Polen finder du på [justitsministeriets hjemmeside](#). Det drejer sig blandt andet om uddrag af retsakter om mediation, internationale juridiske instrumenter om mediation og [dokumenter og henstillinger fra ATB-rådet](#), samt elektroniske udgaver af plakater, der sættes op for at udbrede kendskabet til mediation. [De seneste oplysninger om aktiviteter for at styrke mediation offentliggøres også](#) sammen med nyt om nationale og regionale aktiviteter i forbindelse med den internationale dag for konfliktløsning. Hjemmesiden indeholder også [information, oversættelser af retsakter og eksempler på god praksis fra andre lande](#).

Mediation indgår i den generelle juridiske uddannelse og uddannelsen af offentlige anklagere og dommere samt i efteruddannelsesprogrammer for dommere og anklagere på den [nationale skole for retsvæsen og offentlige anklagere \(Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury\)](#).

Justitsministeriet har forberedt efteruddannelse af mediationskoordinatorer inden for følgende områder: kommunikation, teamforvaltning og arbejde med mediatører.

Mediatorerne vælger selv blandt de kurser, som mediationscentre, universiteter og andre institutioner tilbyder.

Justitsministeriet fører statistikker over mediation, herunder:

- antal henvisninger til mediation fra domstolene
- antal indgåede forlig
- vilkårene for forlig (ved mediation i straffesager og sager, der omfatter mindreårige)
- antallet af udenretlige mediationsprocedurer (i civile sager).

I forbindelse med projektbaserede aktiviteter blev der i 2010-2011 uddelt vejledninger, foldere og brochurer med oplysninger om de forskellige former for mediation og deres praktiske anvendelse i domstole, på regionale politistationer og i mediationscentre. Der har også været en kampagne i tv og radio og på plakater for at oplyse

befolkningen om mediation. Justitsministeriet opdaterer og distribuerer jævnligt brochurer, foldere og notater til retsdokumenter og plakater, som også kan fås gratis på ministeriets hjemmeside.

Polen har fejret den internationale dag for konfliktløsning i fem år, og justitsministeren holder en polsk konference om emnet. Desuden holdes der snesevis af mindre konferencer, arrangementer, seminarer og debatter på både regionalt og lokalt plan i mange byer for at markere dagen.

Hvad koster mediation?

Justitsministeriet distribuerer gratis information om mediation. [Forskning](#) viser, at mediation er mere omkostningseffektivt end retssager.

I straffesager og sager, der omfatter mindreårige, skal parterne ikke betale mediationsomkostningerne – de dækkes af staten. I andre typer sager er hovedreglen, at betalingen aftales mellem mediatoren og sagens parter. Mediatoren kan dog indvilge i at foretage mediationen uden vederlag.

I civile sager skal sagens parter betale omkostningerne. Normalt betaler parterne halvdelen af omkostningerne hver, medmindre de har aftalt noget andet. Ved mediationsprocedurer, der er indledt efter en domstolsafgørelse, er mediators vederlag i sager, som ikke har nogen pengemæssig værdi, 60 PLN (ca. 110 DKK) for første mediation og derefter 25 PLN (ca. 45 DKK) pr. mediation. Hvis sagen vedrører ejendom, er mediators vederlag 1 % af værdien af sagens genstand (dog mindst 30 PLN (ca. 55 DKK) og højst 1 000 PLN (ca. 1 800 DKK)). Mediatoren har også ret til at få dækket sine omkostninger (f.eks. til korrespondance, telefon og leje af lokaler). Omkostningerne pålægges moms.

Hvis mediationen fører til indgåelse af et forlig, vil 75 % af retsafgifterne blive tilbagebetalt til den part, som indbragte sagen for retten. I skilsmisse- og separationssager tilbagebetales hele beløbet.

I tilfælde af udenretlig mediation fastsættes mediators vederlag og tilbagebetalingen af omkostninger af mediationscentret, eller parterne aftaler dem med mediatoren på forhånd. Parterne kan ikke fritages fra at skulle betale mediators vederlag, selv om de ikke skal betale retsafgifter. Ved begge former for mediation (med og uden en domstols medvirken) kan mediatoren give afkald på sit vederlag.

Kan en mediationsaftale fuldbyrdes?

I civile sager vedhæftes sagens akter et eventuelt forlig mellem parterne. Mediatoren underretter parterne om, at de ved at underskrive forliget indvilger i, at det bliver forelagt domstolen til godkendelse. Mediatoren sender sagens akter med forliget til domstolen og en kopi af sagens akter til parterne. Domstolen indleder straks procedure for at godkende forliget eller træffer afgørelse om, at mediationen erklæres for eksigibel. Domstolen vil afvise helt eller delvis at godkende forliget eller erklære det for eksigibelt, hvis det er i strid med loven eller god forretningskik, forsøger at omgå loven, er forvirrende eller indeholder modsigelser, der går imod den ansattes legitime interesser. Et mediationsforlig, som er godkendt af domstolen og erklæret for eksigibelt, har samme juridiske gyldighed som et retligt forlig og kan fuldbyrdes.

Familiesager, der indgås forlig om, kan omhandle forsoning mellem ægtefæller, fastsættelse af vilkår for separation, forældremyndighed, samkvem med børn, opfyldelse af familiens behov, underholds- og børnebidrag samt ejendoms- og boligspørgsmål. Hvis forældre eller ægtefæller er blevet separeret, kan der også indgås aftale om udstedelse af pas, valg af barnets uddannelse, kontakt med andre familiemedlemmer og forvaltning af barnets ejendom.

I civile sager afbrydes forældelsesfristen, når der indledes mediation.

I straffesager og sager, der omfatter mindreårige, erstatter et forlig, der er indgået efter mediation, ikke en domstolsafgørelse og er ikke bindende for domstolen, dog bør domstolen tage hensyn til indholdet af forliget ved procedurens afslutning. Forliget kan omfatte følgende: en formel undskyldning, erstatning for materiel og immateriel skade, samfundstjeneste, forpligtelser over for den skadelidte part, forpligtelser over for samfundet under et m.m.

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.